

A mi, no me'ls acabaran, comprèn?

Francesc Pujols (Barcelona, 1882 - 1962) no deixà mai ningú indiferent. Passa el mateix amb el seu record. D'una banda, hi ha un grapat d'estudiosos de la seva voluminosa -i en part inaccessible- obra; de l'altra, una immensa majoria que no sap res o gairebé res d'una de les figures més interessants del pensament català contemporani.

Rendista -un modus vivendi pràcticament extingit-, encunyà la cèlebre frase: "arribarà un dia que els catalans ho tindrem tot pagat".

Definir Pujols en tan poc espai és gairebé impossible: poeta maragallà -guanyà la Flor Natural als Jocs Florals de 1903-, crític d'art i secretari de l'Associació de les Arts i els Artistes, erudit assagista i historiador, director del setmanari sicalíptic Papitu, fabricant de sucoses anècdotes i fundador d'un sistema filosòfic -hiparxiologia o pantologia- que recull l'herència del pensament de Lull i Ramon Sibiuda.

Pujols, el seu cognom ho revela, és la versió adaptada al paisatge local del fundador del gènere de l'assaig, Michel de Montaigne.

Part de la seva fama contemporània és deguda a l'admiració que li professava Salvador Dalí. El figuerenc reedità i traduí al francès el seu notable assaig *La visió artística i religiosa de Gaudí*, i va pretendre hostatjar el despatx de Pujols a l'interior del Teatre-Museu de Figueres. Ara sembla que els més joves l'estan redescobrint...

Pujols, per cert, va néixer en aquesta planta on ara hi ha la Fundació Setba, al rovell de l'ou barcelonès, lluny de "les cases que s'anaven construint a l'Eixample, com un ramat d'ovelles pasturant pels prats del Passeig de Gràcia".

Si hem de creure Josep Pla, Pujols fou "un terrorista de l'esperit". Després de freqüentar les principals tertúlies barcelonines, s'instal·là a la torre de les hores, a Martorell, i es dedicà a perfeccionar un sistema que deixà inacabat, espars entre piles de papers de grafia indesxifrable.

Ricard Mas

Historiador i crític d'art